

2. Culinary Diplomacy. Retrieved from <https://www.tvr.by/televidenie/belarus-1/proekti-belarus-1/kulinarnaya-diplomatiya-novyyj-sezon> [in Ukrainian].
3. Matlay, L. (2015). Cooking Diplomacy as a Kind of Public Diplomacy: New Approaches and Concepts. *Humanitarian vision*, 1, 2, 55-60 [in Ukrainian].
4. Prasul, Y. (2016). Geographical Prerequisites of the Gastronomic Tourism in Ukraine. Proceedings from the International conference. "Winter Scientific Readings". (Part 2.). (pp. 10–14). Kyiv [in Ukrainian].
5. Tsivaty, L. (2015). Gastronomy (Culinary) Diplomacy as an Active Component of Diplomacy of "Soft Power" of the XXI Century. Review of the book: Slipchenko A.S. *Diplomatic cuisine. Artistic documentary*. Kyiv [in Ukrainian].
6. Shendrik, A. (2002). Globalization in the System of Culturological Coordinates. *Znaniya. Ponimanie. Umenie*, 1, 56-68 [in Russian].
7. The Successful Cultural Policy – to Be or not Be in the State. Retrieved from <http://tyzhden.ua/Culture/137220> [in Ukrainian].
8. Chapple-Sokol, S. (2013). Culinary Diplomacy: Breaking Bread to Win Hearts and Minds. *The Hague Journal of Diplomacy*, Vol. 8., 2, 161–183 [in English].
9. Rockower, P.-S. (2012). Recipes for Gastrodiplomacy. *Place Branding and Public Diplomacy*, 8, 235-346 [in English].
10. Wybitne wina niemiec: kurs mistrzowski z wiedzy o winie. Retrieved from <https://www.civitas.edu.pl/pl/oferta-edukacyjna/wybitne-wina-niemiec-kurs-mistrzowski-z-wiedzy-o-winie> [in Polish].

Стаття надійшла до редакції 17.09.2017 р.

УДК 784(477)

Руденко Ярослава Василівна
аспірантка Київського національного
університету культури і мистецтв
4690324@gmail.com

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТВОРЧОСТІ Р. КИРИЧЕНКО

Мета статті – з'ясування науково-теоретичних засад дослідження творчості видатної української співачки Раїси Опанасівни Кириченко. **Методологія** роботи ґрунтується на застосуванні комплексного підходу, що дало можливість сформулювати цілісне уявлення про стан наукової розробки проблеми сольної народно-співочої творчості Р. Кириченко, розглянутої під кутом зору її стилістичної характеристики, а також про джерельну базу її дослідження. **Наукова новизна** полягає у ґрунтовному і всебічному з'ясуванні науково-теоретичних засад дослідження творчості української співачки. **Висновки.** Аналіз науково-теоретичних засад дослідження дає підстави констатувати брак наукових розвідок щодо комплексного аналізу творчості Р. Кириченко, її ролі в українській музичній культурі ХХ ст. Крім того, наукові публікації є дещо однобічними – розкриваючи якийсь один аспект творчої спадщини співачки, дослідники уникають системного наукового аналізу її творчої манери, особливостей репертуарно-жанрової та тематично-образної палітри, архітекtonіки виконання пісень, підбору репертуару, взаємин співачки із пісенним текстом, специфіки етноідентифікації виконавиці тощо. Це актуалізує необхідність ґрунтовного і всебічного дослідження творчої постаті видатної української співачки Раїси Кириченко.

Ключові слова: Р. Кириченко, спів, мистецтво, творчість.

Руденко Ярослава Васильевна, аспирантка Киевского национального университета культуры и искусств

Научно-теоретические основы исследования творчества Р. Кириченко

Цель статьи – выяснение научно-теоретических основ исследования творчества выдающейся украинской певицы Раисы Афанасьевны Кириченко. **Методология** работы основывается на применении комплексного подхода, что позволило сформировать целостное представление о состоянии научной разработки проблемы сольного народно-певческого творчества Р. Кириченко, рассматриваемой с точки зрения его стилистической характеристики, а также ключевую базу данного исследования. **Научная новизна** заключается в основательном и всестороннем выяснении научно-теоретических основ исследования творчества выдающейся украинской певицы. **Выводы.** Анализ научно-теоретических основ исследования дает основания констатировать отсутствие научных исследований творчества Р. Кириченко, ее роли в украинской музыкальной культуре ХХ в. Кроме того, научные публикации являются несколько односторонними – раскрывая какой-то один аспект творческого наследия певицы, исследователи избегают системного научного анализа ее творческой манеры, особенностей репертуарно-жанровой и тематически-образной палитры, архитектоники исполнения песен, подбора репертуара, взаимоотношений певицы с песенным текстом, спецификой этноідентифікації исполнительниці и т.п. Это актуализирует необходимость основательного и всестороннего исследования творческой личности выдающейся украинской певицы Раисы Кириченко.

Ключевые слова: Р. Кириченко, пение, искусство, творчество.

Rudenko Yaroslava, postgraduate student of the Kyiv National University of Culture and Arts

Scientific and theoretical basis for the study of creativity of R. Kirichenko

The purpose of the article is to elucidate the scientific and theoretical bases for the study of the work of the outstanding Ukrainian singer Raisa Afanasiyevna Kirichenko. The methodology of the work is based on the application of an integrated approach, which allowed to form a holistic view of the state of scientific development of R. Kirichenko's solo folk song-singing problem, viewed from the point of view of her style characteristic, as well as the source basis of this research. The scientific novelty of this work lies in the thorough and comprehensive clarification of the scientific and theoretical bases for the study of the works of the outstanding Ukrainian singer Raisa Afanasiyevna Kirichenko. Conclusions. The carried out analysis of the scientific and theoretical bases of this research gives grounds to state the absence of scientific research on the complex analysis of R. Kirichenko's creativity and her role in Ukrainian musical culture of the 20th century. In addition, scientific publications are somewhat one-sided – revealing one aspect of the singer's creative heritage, researchers avoid the systematic scientific analysis of her creative manner, the features of the repertoire-genre and thematic-palette, the architectonics of singing songs, the selection of the repertoire, the singer's relationship with the song text, specifics of ethno-identity of the performer, etc. This actualizes the need for a thorough and comprehensive study of the creative personality of the outstanding Ukrainian singer Raisa Kirichenko.

Keywords: R. Kirichenko, singing, art, creativity.

Актуальність теми дослідження. Життєвий і творчий шлях народної артистки України Раїси Опанасівни Кириченко (1943–2005) овіяний славою всенародно улюбленої співачки. Її видатний талант – це голос, музикальність, майстерність, артистизм, сила художнього впливу на слухачів. Грані її обдарованості становлять неповторність творчої індивідуальності співачки, її виконавського стилю, а її мистецтво багато в чому визначило розвиток сучасного професійного виконавства в народній традиції. Та попри це, цілісна картина її творчості та значення для розвитку художньої культури України на сьогодні відсутня. Це зумовило необхідність дослідження творчості однієї з найбільш видатних українських співачок ХХ ст., чия виконавська діяльність справила значний вплив не лише на мистецький доробок інших провідних культурних діячів України, а й на духовну культуру останньої загалом – Раїси Опанасівни Кириченко.

Вивчення творчої постаті видатної української співачки зумовило потребу визначення пріоритетних напрямів даного дослідження в сучасному науковому дискурсі. Йдеться, зокрема, про загальні питання виконавства, дослідження академічного й естрадного вокального мистецтва, а також розвідки стосовно творчого світу виконавиці народної пісні – Раїси Кириченко.

Аналіз досліджень і публікацій. Вітчизняний культурологічний та мистецтвознавчий доробок демонструє широкий спектр досліджень з проблем виконавського мистецтва. Так, Н. Гребенюк розкрито світоглядні засади вокальної виконавської творчості, специфіка виконавської позиції тощо [3]. М. Давидовим розкрито специфіку інтерпретаційних початків у контексті виконавства, висвітлено сучасний стан та перспективи виконавського музикознавства [5]. У працях М. Давидова та В. Сумарокової [4], а також Н. Жайворонок [9] музичне виконавство осмислено як цілісне соціокультурне явище. І. Зінською здійснено системне дослідження музично-виконавського мистецтва [10]. О. Соколом з'ясовано специфіку виявлення експресивно-мовних початків у музиці та особливості його фіксації [15]. О. Стахевич досліджує загальні питання вокального мистецтва та історію вокального мистецтва [17]. Сучасні процеси у музично-виконавському мистецтві досліджено І. Черновою [18].

Осмислення специфіки репрезентації української народної пісні в сучасній виконавській практиці зумовило врахування та узагальнення доробку, накопиченого етномузикологією в етнорегіоналістичних студіях таких науковців, як: О. Гончаренко (осмислення регіональної специфіки музичного фольклору) [1], В. Гошовський (проблематика музичних діалектів, пісенного типу, виявлення мелодичних стереотипів локального пісенного стилю та формування новітніх напрямів дослідження пісенності) [2], О. Дудар (осмислення окремих ознак регіонального виконавства календарних пісень) [6], Є. Єфремов (дослідження фольклорного виконавства на матеріалі локальної пісенної традиції) [7], Л. Єфремова (дослідження весільної пісенності на ґрунті локальної місцевої традиції) [8], О. Клименко-Крута (висвітлення специфіки виконавських прийомів у контексті народнопісенного виконавства певного локусу) [11], В. Коваль (дослідження мелогенези обрядової народної вокальної творчості певного локусу) [12], Г. Коропниченко (музично-діалектологічна проблематика та структурний аналіз календарної пісенності певного регіону) [13], О. Мурзіна (проблеми методики аналізу ліричної пісенності певного локусу) [14], Т. Сопілка (особливості регіонального виконавства на Полтавщині) [16] тощо.

На жаль, праць, присвячених мистецтвознавчому аналізу творчості Р. Кириченко, вкрай недостатньо, бракує фахових розвідок щодо специфіки творчої манери співачки, її ролі у розвитку української культури другої половини ХХ – початку ХХІ ст.

Відтак, метою даної статті є з'ясування науково-теоретичних засад дослідження творчості видатної української співачки Раїси Опанасівни Кириченко.

Виклад основного матеріалу. У контексті даного дослідження можна відзначити лише праці М. Шитюка, Є. та К. Горбурових, Р. Лоцман, В. Срібної, Г. Кудряшова, Н. Баландіної, В. Осипенко, В. Осадчої та ін. Розглянемо їх докладніше.

У посібнику М. Шитюка, Є. та К. Горбурових "Землі української постаті знані" (Миколаїв, 2011) розглянуто художній феномен співачки, звернено увагу на маловідомі або призабуті мелодії у творчому доробку Р. Кириченко. Однак, автори не вдаються до музикознавчого аналізу творчості мисткині.

Мистецтвознавча студія Р. Лоцман "Сучасний стан українського народнопісенного виконавства (автентичні та професійні сольні виконавці української народної пісні" (Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції "Народознавчі студії пам'яті В. Т. Скуратівського" з проведенням Круглого столу, Київ, 2010) присвячена аналізу особливостей виконавського мистецтва сучасних українських співаків. Однак на творчість Раїси Кириченко автор звертає неналежну увагу, обмежуючись загальною оцінкою, на зразок того, що кожен твір у виконанні співачки вражає, досягаючи рівня справжнього мистецького явища, виплеканого серцем, душею, розумом.

В. Срібна у статті "Творчість Р. Кириченко", опублікованій у збірнику "Музичне краєзнавство Полтавщини: від витоків до сьогодення" (Полтава, 2009) прагне визначити загальноєвропейське значення таланту співачки, але при цьому обмежується цитатами з газет. Аналіз репертуару співачки відсутній, дослідниця лише констатує, що "не улюблених пісень у неї не було, бо підходила до вибору з тією міркою, що радила мама".

Н. Баландіна у статті "Раїса Кириченко як знакова постать української культури" (збірник "Раїса Кириченко як знакова постать української культури", Полтава, 2013), досліджуючи знаковість постаті Р. Кириченко для української культури, розглядає творчу спадщину співачки, аналізує тексти її пісень. Причому у студії йдеться не про авторство тексту чи музики пісень, а про їх виконання.

В. Осипенко у статті "Виконавський стиль Раїси Кириченко в аспекті української ментальності" (збірник "Музичне краєзнавство Полтавщини: від витоків до сьогодення", Полтава, 2009), аналізуючи вокальну техніку співачки, зазначає, що Р. Кириченко, яка "поєднувала майстерність професійного "ученого" народного, академічного співу та народну щирість інтонування з яскраво характерним грудним тембром голосу", розуміла свою творчість як особливу, важливу місію – відкривати, стверджувати, примножувати та відтворювати на сцені художню красу, духовну міць і силу української мови, поезії, пісні, при цьому боляче сприймала суспільні проблеми, пов'язані з мовним питанням.

Мистецтвознавцем В. Осадчою у статті "Фольклорний світ Полтавщини та феномен Раїси Кириченко" (збірник "Творчість Раїси Кириченко в культурному просторі України на покордонні ХХ–ХХІ століть", Полтава, 2013) звернено увагу на актуальність творчості Р. Кириченко в історико-культурному вимірі. Дослідниця вбачає природність духовного світу співачки у поєднанні тонкого внутрішнього слуху до мовного та музичного діалекту, притаманного її малій батьківщині, і повноти відчуття часу, в якому вона зросла. На жаль, музикознавчий аналіз таланту співачки, як і в попередній праці, відсутній.

Ряд дослідників – О. Науменко та Л. Сокур присвятили свої праці тематиці й образам пісень Раїси Кириченко, зокрема образу матері (збірник "Творчість Раїси Кириченко в культурному просторі України на покордонні ХХ–ХХІ століть", Полтава, 2013). У свою чергу О. Малахова у праці "Особливості реалізації естетичного коду української пісенної лірики у творчості Р. Кириченко", опублікованій у тому ж збірнику, визначає специфіку української пісенної лірики співачки. Однак, розглядаючи характер пісень української виконавиці, дослідниками не озвучене питання про внутрішню цілісність художнього світу Раїси Кириченко, поверхнево розглянутий виконавський стиль співачки та символіка, властива ментальності українського народу і використовувана співачкою.

Джерельну базу дослідження становлять мемуари Раїси Кириченко, відео- та фонозаписи співачки, теле- та радіоінтерв'ю співачки, документальні фільми про неї, музичні альбоми із записами її пісень, нотні записи, спогади про видатну співачку родичів, колег, шанувальників, художньо-публіцистичні та історичні нариси, енциклопедії, довідники, хрестоматії, періодичні та продовжувані видання, збірники наукових праць, електронні ресурси, а також сайти в мережі Інтернет, що містять інформацію про Р. Кириченко.

Твори мемуарного характеру "Я козачка твоя, Україно: сповідь перед тими, кого люблю і для кого співаю" (Полтава, 2003), "Раїса Кириченко: "В дитинстві мама мене постійно одергивала: "Чого ти кричиш? Співай тихенько"" ("Факти", 2013) містять цінний матеріал про творчість мисткині. Зокрема, у книзі "Я козачка твоя, Україно" (Полтава, 2003).

Відеозаписи співачки представляють численні фрагменти пісень, відеокліпи, запис її бенефісу (1993), фільм про її життя і творчість "Я вдячна всім, хто вимолвив мене у Бога" з відгуками глядачів. Фонозаписи представляють понад 200 пісень народного походження, стилізацій та сучасних пісень,

більшість з яких розміщено на сайті "Золотий фонд української естради". До дискографії Р. Кириченко входять, зокрема "Доля у нас – два крила" (2000), "Цвіте черемшина" (2000), "Я – козачка твоя" (2005), альбом "Дорога спадщина" (2003), записана у касетному форматі, та "Кращі пісні" (2006). Фоноджерела, хоча й у них відсутній відеоряд, надають змогу вивчити тематичні обрії пісень, жанрово-репертуарну палітру, особливості голосоведення мисткині.

Теле- та радіоінтерв'ю зі співачкою, що зберігаються в архівах Національної телерадіокомпанії України, радіоканалу "Культура", обласної державної телерадіокомпанії "Лтава" (Полтава), дають змогу проникнути у психологію її творчості, отримати уявлення про становлення її професіоналізму тощо.

Про Р. Кириченко відзнято документальні фільми: "Тополина земля" (1982 р., реж. О. Бійма), "Раїса Кириченко" (з авторського циклу культурологічних програм "Немеркнучі зірки" О. Бійми, 2001), "Діагноз – народна", "Лунала пісня", а також фільм Головної редакції музичних програм українського телебачення "Автограф", в якому звучать пісні співачки у супроводі ансамблю "Росава". Ці відеоматеріали надають цінний матеріал для дослідження манери співу Р. Кириченко, її психологічних і поведінкових особливостей подання пісні тощо.

Багато пісень у виконанні Р. Кириченко входить до складу дисків – збірок українських народних пісень. Проте ці пісні, хоча й є джерелами для дослідження, здебільшого повторюють аудіозаписи, представлені "Золотим фондом української естради", та пісні на дисках. В основному на дисках представлені українські народні пісні у виконанні Р. Кириченко, а також ряд пісень, створених професійними композиторами або ж самою Раїсою Опанасівною.

Серед художньо-публіцистичних та історичних нарисів, безпосередньо присвячених видатній співачці, чи в яких побіжно згадується її ім'я, слід відзначити "Моя ти доле чорнобрива..." (Київ, 2004), "Полтава. Історичний нарис" (Полтава, 1999), "Українки в історії. Нові сторінки" (Київ, 2010). Зокрема, збірка "Моя ти доле чорнобрива..." складається з нарисів відомого письменника Анатолія Михайленка, присвячених видатним особистостям, які зробили вагомий внесок в історію української культури. Поміж видатних особистостей публіцист згадує й Раїсу Кириченко.

У періодичних виданнях міститься чимало інформації про життєтворчість мисткині, однак дані ці не систематизовано, подано фрагментарно. Це газети: офіційні видання Верховної Ради та центральних органів виконавчої влади України – "Голос України", "Урядовий кур'єр", "Офіційний вісник України"; інформаційні – "Сільські вісті", "Українське слово", "Київ", "Культура і життя"; громадсько-політичні – "Демократична Україна"; обласні газети Полтавщини – "Зоря Полтавщини", "Вечірня Полтава", "Село Полтавське", "Вечірня Полтава" та Черкащини – "Нова Доба". Журнали: науковий та літературно-публіцистичний "Україна", історичний науковий та літературний "Пам'ять століть", літературно-художній "Дніпро", музичний ілюстрований науково-популярний "Музика", журнал об'єднаної редакції періодичних видань Українського товариства сліпих "Заклик" та "Жінка".

Творчості Раїси Кириченко присвячено збірник "Наша Раїса Кириченко" (Полтава, 2007). Українські пісні, у том числі у виконанні співачки, представлено у виданнях "Співає Раїса Кириченко. Українські народні пісні в супроводі баяна" (Київ, 2008), "Пісенний вінок: Українські народні пісні" (Київ, 2007), "Пісня – невмируще джерело" (Полтава, 1991).

Наукові дослідження творчості видатної співачки містяться на сторінках збірників "Творчість Раїси Кириченко в культурному просторі України на покордонні ХХ–ХХІ століть" (Полтава, 2013), "Українська художня культура" (Київ, 1996), "Музичне краєзнавство Полтавщини: від витоків до сьогодення" (Полтава, 2009).

На інтернет-сайтах представлено біографічні дані співачки, досягнення, фотографії, аудіозаписи її пісень тощо. Зокрема, інтернет-проекти "Герої України" та "Лідери нації" містять коротку інформацію про творчий шлях, досягнення і нагороди Героя України і одного з промовистих лідерів нації Раїсу Кириченко. На сайті обласної телерадіокомпанії "Лтава" представлено цікаві фотографії як самої співачки, так і пам'ятних місць, пов'язаних із нею. Біографічний матеріал про співачку представлений також проектом "Полтавіка", який збагачений якісними світлинами, пов'язаними зі співачкою. Б. Тристанов на своєму сайті "Історія Полтави" поряд з біографічними відомостями наводить й перелік численних джерел, які стосуються Р. Кириченко, зокрема – критичні статті, відгуки, присвячені співачці. Фактично ці матеріали становлять неабияку довідково-інформаційну базу для дослідження творчості видатної української співачки. Проект Б. Тристанова – найширший з усіх довідково-біографічних джерел, де залучено автентичний матеріал, зібрано цінну довідкову інформацію у галузі джерелознавства, історіографії та музикознавства Полтавщини у цілому та Р. Кириченко, зокрема.

На сайті "Золотий фонд української естради" – найбільшій і найвідомішій фонотеці української музики минулих літ, яка містить 268 аудіо-альбомів та збірок, розміщено пісні Р. Кириченко. У короткій біографічній довідці відзначено, що Раїса Кириченко усією душею вболівала за українське

село, колиску нашої духовності, відчуваючи зв'язок між життям села й життям пісень, обрядів, ритуалів, які є джерелом української духовності.

Проте варто відзначити, що згадані вище джерела мають переважно публіцистичний характер, оскільки їхня основна мета – ознайомити читача із біографією співачки, тому про ґрунтовний аналіз творчої спадщини Р. Кириченко у них не йдеться.

Крім того, сьогодні більшість інтерв'ю, відеозаписів з концертів, газетних та журнальних статей, присвячених Р. Кириченко, які виходили до 1990-х років, є, на жаль, важкодоступними як для пересічних громадян, так і для дослідників. Частина з них знаходиться у приватних колекціонерів, частина – в архівах телерадіокомпаній та фондах бібліотек. Частину втрачено через обмежені терміни зберігання. Натомість саме ці джерела дають можливості дослідити етноментальну складову творчої манери Берегині української пісні, а також становлення естетичних принципів співачки, вироблених протягом життєвого шляху, специфіку формування її художнього смаку, обумовленого особливим духовно-інтелектуальним оточуючим середовищем. За цими джерелами можна також дослідити сімейні традиції, атмосферу творчості, в яких відображалися захоплення батьків Раїси Опанасівни, і які стали важливими чинниками у формуванні особистості співачки.

Отже, наукова новизна даної роботи полягає у ґрунтовному і всебічному з'ясуванні науково-теоретичних засад дослідження творчості видатної української співачки Раїси Опанасівни Кириченко.

Висновки. Вищевикладене дає підстави констатувати брак наукових розвідок щодо комплексного аналізу творчості Р. Кириченко, її ролі в українській музичній культурі ХХ ст. До того ж, усі наукові публікації є дещо односторонніми – розкриваючи якийсь один аспект творчої спадщини співачки, дослідники уникають системного наукового аналізу її творчої манери, особливостей репертуарно-жанрової та тематично-образної палітри, архітектоніки виконання пісень, підбору репертуару, взаємин співачки із пісенним текстом, специфіки етноідентифікації виконавиці тощо.

Джерельна база дослідження, представлена мемуарними, документальними, історико-біографічними, публіцистичними, електронними ресурсами, містить достатній історико-фактологічний матеріал для наукового аналізу постаті Р. Кириченко як творчої особистості. Таке вивчення ґрунтується зазвичай на матеріальних субстанціях стилю: жанрах, формах, музичній мові, що розкриваються з допомогою особистісної царини естетичних уподобань та специфіки духовно-культурної складової (сімейних традицій, виховання тощо). Однак, залишаються суттєві прогалини й у дослідженні комплексного внеску співачки у формування єдиної й багатопланової української музичної культури. Це спонукає до ґрунтовного і всебічного дослідження творчості однієї з найбільш видатних українських співачок ХХ ст., чия виконавська діяльність справила значний вплив не лише на мистецький доробок інших провідних культурних діячів України, а й на духовну культуру останньої загалом – Раїси Опанасівни Кириченко.

Література

1. Гончаренко О. Дослідження музичного фольклору Сумщини: історія, стан, проблеми // Проблеми етномузикології : зб. наук. ст. – Вип. 4. (упор. О. І. Мурзина). – Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2009. – С. 176–197.
2. Гошовский В. У истоков народной музыки славян. Очерки по музыкальному славяноведению. – Москва : Сов. композитор, 1971. – 304 с.
3. Гребенюк Н. Є. Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти : дис. на здоб. наук. ступеня д-ра мистецтв. : 17.00.03. – Київ, 2000. – 369 с.
4. Давидов М. Виконавське музикознавство: основні напрямки досліджень і перспективи розвитку / М. Давидов, В. Сумарокова // Наук. вісн. НМАУ ім. П. І. Чайковського: Виконавське музикознавство. – Київ, 2009. – Вип. 82. – С. 4–13.
5. Давидов М. Інтерпретаційні аспекти виконавської майстерності // Наук. вісн. Нац. муз. академії ім. П. І. Чайковського. Музичне виконавство. – Вип. 2. – Київ : НМАУ, 1999. – С. 88–98.
6. Дудар О. Обжинкові пісні Східного Поділля (за матеріалами експедиційних записів) // Вісн. Львів. університету. Серія мистецтвознавство. – Львів : Вид-во Львівського національного університету ім. І. Франка, 2011. – Вип. 10. – С. 141–147.
7. Єфремов Є. В. Вивчення варіювання форми пісень Полісся // Народна творчість та етнографія. – 1984. – № 3. – С. 26–33.
8. Єфремова Л. Наспиви українських весільних пісень. – Київ : Наук. думка, 2006. – 191 с.
9. Жайворонок Н. Б. Музичне виконавство як феномен музичної культури : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. мистецтв. : 17.00.01. – Київ, 2006. – 19 с.
10. Зінська Т. В. Музично-виконавське мистецтво в соціокультурному просторі України кінця ХХ початку ХХІ ст. : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. мистецтв. : 26.00.01 / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. – Київ, 2011. – 16 с.
11. Клименко-Крута О. Явище "напівтончика" в традиційній пісенній культурі північного Лівобережжя // Проблеми етномузикології : зб. наук. пр. – Вип. 2. / упоряд. О. Мурзина. – Київ : Вид-во НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2004. – С. 272–283.

12. Коваль В. М. Генеза локальної типологічно гетерогенної народновиконавської традиції (на матеріалах обрядових наспівів із околиць на північний захід від Горган) : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. мистецтв. : 17.00.03 / Львів. держ. муз. академія ім. М. В. Лисенка. – Львів, 2006. – 19 с.
13. Коропниченко Г. Ранні ліричні пісні Київщини, приурочені до жнив // Проблеми етномузикології : зб. наук. ст. – Вип. 2. / упоряд. О. І. Мурзина. – Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2004. – С. 166–192.
14. Мурзина О. Сольна лірика лівобережної Наддніпрянщини: питання методики аналізу // Проблеми етномузикології : зб. наук. пр. – Вип. 2. / упоряд. О. Мурзина. – Київ : Вид-во НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2004. – С. 210–239.
15. Сокол А. В. Исполнительские ремарки, образ мира и музыкальный стиль. – Одесса : Морьяк, 2007. – 276 с.
16. Сопілка Т. Сильові інтерпретації весільних композицій-тирад на Полтавщині // Проблеми етномузикології : зб. наук. ст. / упор. О. І. Мурзина. – Київ : Вид-во НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2009. – Вип. 4. – С. 116–130.
17. Стахевич О. Г. З історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки : навч. пос. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 176 с.
18. Чернова І. В. Музичне виконавство в ситуації постмодернізму : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. мистецтв. : 17.00.01 / Львів. нац. муз. академія ім. М. В. Лисенка. – Львів, 2007. – 20 с.

References

1. Goncharenko, O. (2009). "Research of Musical Folklore of Sumy Region: History, Condition, Problems". Problems of ethnomusicology: Sb. sciences Art. Whip 4. Kiev, P. 176-197 [in Ukrainian].
2. Goshovsky, V. (1971). At the origins of folk music of the Slavs. Essays on musical Slavic studies. Moscow: Sov. kompozitor, 304 p. [in Russian].
3. Grebenyuk, N. E. (2000). Vocal and performing arts: psychological and pedagogical and art-study aspects. Doctor's thesis. Kyiv, 369 p. [in Ukrainian].
4. Davydov, M. (2009). "Performing Musicology: Main Directions of Research and Development Prospects". Naukovyy visnyk Natsional'noyi muzychnoyi akademiyi imeni P. I. Chaykovs'koho: Vykonavs'ke muzykoznavstvo. Kyiv, vol. 82. P. 4-13 [in Ukrainian].
5. Davydov, M. (1999). "Interpretative aspects of performing skills". Naukovyy visnyk Natsional'noyi muzychnoyi akademiyi imeni P. I. Chaykovs'koho: Vykonavs'ke muzykoznavstvo. vol. 2. Kyiv: NMAU, 1999. P. 88-98 [in Ukrainian].
6. Dudar, O. (2011). "Ground music songs of Eastern Podillya (based on expeditionary records)". Visnyk L'vivs'koho universytetu. Seriya mystetstvoznavstvo. Lviv, vol.10. P. 141-147 [in Ukrainian].
7. Efremov, E. V. (1984). "The study of variation of the form of songs of Polissya". Narodna tvorchtiv' ta etnohrafyia. vol. 3. P. 26-33 [in Ukrainian].
8. Efremova, L. (2006). Chants of Ukrainian wedding songs. Kiev: Naukova dumka, 191 p. [in Ukrainian].
9. Zharyokonok, N. B. (2006). Musical performance as a phenomenon of musical culture. Doctor's thesis. Kyiv, 19 p. [in Ukrainian].
10. Zinska, T. V. (2011). Musical and Performing Arts in the Socio-Cultural Space of Ukraine at the End of XX Century XXI Century. Doctor's thesis. Kyiv, 16 p. [in Ukrainian].
11. Klymenko-Krutu, O. (2004). "The phenomenon of "semitone" in the traditional song culture of the northern left bank". Problemy etnomuzykolohiyi. vol. 2. P. 272-283 [in Ukrainian].
12. Koval, V. M. (2006). Genesis of the local typologically heterogeneous People's Revolutionary tradition (on materials of ceremonial tunes from the outskirts to the north-west of the Gorgan). Doctor's thesis. Lviv, 19 p. [in Ukrainian].
13. Koropnichenko, G. (2004). "Early lyric songs of Kyiv region confined to harvest". Problemy etnomuzykolohiyi. vol. 2. P. 166-192 [in Ukrainian].
14. Murzina, O. (2004). "Solo lyricism of the left-bank Naddniproianshchyna: questions of methodology of analysis". Problemy etnomuzykolohiyi. vol. 2. P. 210-239 [in Ukrainian].
15. Sokol, A. V. (2007). Performing remarks, the image of the world and the musical style. Odessa: Moryak, 276 p. [in Russian].
16. Sopilka, T. (2009). "Stylistic interpretations of wedding compositions-tyrants in the Poltava region". Problemy etnomuzykolohiyi. vol. 4. P. 116-130 [in Ukrainian].
17. Stahevich, O. G. (2013). From the history of vocal-performing styles and vocal pedagogy. Vinnitsa: Nova Knyha, 176 p. [in Ukrainian].
18. Chernova, I. V. (2007). Musical Performance in the Situation of Postmodernism. Doctor's thesis. Lviv, 20 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 30.10.2017 р.